

Výpady.

IV.

Různé druhy zbraní při výpadu.

(Pokračování.)

Někdy se dosáhne výpadem výborného, třebaž jen přechodného nahlédnutí do hloubky nepřátelského postavení, do takových prostorů, jež nejsou normálně přístupny našemu pozemnímu pozorování. V takovém případě bude prospěšné zařaditi k výpadovému

oddílu důstojníka-patrače od dělostřelectva a zpravidajského důstojníka od pěchoty, oba s příslušnými orgány a potřebami — silným dalekohledem, periskopem, fotografickou komorou atd. Ti si hledí během akce jen své úlohy, využívají krajně záštity, již se jim dostává od výpadového oddílu, boje se účastní jen k sebeobraně — prostě hledí využít příležitosti, která se jim snad dlouho nenaskytne.

Při každém výpadu nutno počítati se ztrátami, které mohou býti neočekávaně velké zrovna tak jako skoro žádné. Závisí to hlavně na více méně úplném překvapení, jež se podaří nepříteli způsobiti, ale snad ještě více na štěstí, jež je při těchto akcích faktorem mnohem důležitějším než kdy jindy.

Proto nutno vždy učiniti opatření na odnesení raněných, neschopných dopravy. Nepřítel nesmí nikoho zajmouti! Proto se přidělí každému výpadovému oddílu jedna nebo více hlídek nosičů raněných a podle potřeby i zdravotníci poddůstojníci pro obvozování raněných. Není dovoleno, aby bojovníci výpadového oddílu byli odebráni svému úkolu nutností odnášeti raněné. Teprve když byl úkol skončen a dáno znamení k ústupu, vypomohou úderníci, kde nosiči raněných na svůj úkol nestačí. K přenášení raněných zákopovým systémem nehodí se nosítka, místo kterých jsou doporučována stanová plátina; k překročení zákopů nutno pamatovati na lehké přenosné můstky, jinak je doprava raněných velmi obtížná a často i bolestná.

„Použití můstků k překročení zákopů osvědčilo se velice při dopravě raněných. Bylo by lépe, kdyby každá skupina měla svůj můstek; jeden můstek pro dvě skupiny bylo příliš málo...“ (Werner: *Gewaltsame Patrouillenunternehmungen*.)

Obětovnost výpadového oddílu neměla by naděje na úspěch, kdyby ji nepředcházela a nedoprovázela energická činnost prvků, které výpad připravují, podporují a chrání, t. j. leectva, dělostřelectva a těžkých kulometů.

Nejdůležitější úlohu mezi těmito zbraněmi, které podporují práci výpadového oddílu, má dělostřelectvo.

V definici výpadu praví Polní řád v čl. 288, že výpady jsou akce na omezenou vzdálenost, prováděné menšími pěšími částicemi, avšak za účinné přípravy, podpory a ochrany palbou.“

Také Cvičební řád zdůrazňuje v čl. 763 účast dělostřeleckou: „V úseku, který se od nějaké doby ustálil, může se přepad zdařiti jen tehdy, byl-li důkladně připraven a je-li podporován mocnou dělovou palbou.“

Lze říci, že dělostřelectvo je při výpadu nejdůležitější složkou vedle pěchoty. Během světové války bylo po jistý čas francouzskými předpisy dokonce považováno za prvek rozhodující.

Podle citovaného již nařízení francouzského hlavního stanu ze dne 28/2 1917 měl býti výpad především operací dělostřeleckou, v které dělostřelectvo terénu dobývá a pěchota jej jen obsazuje. Předpis to zdůrazňoval slovy: „Beaucoup d'artillerie, peu d'infanterie!“

Od těch dob se ovšem názory značně vytríbily a ostatně, co bylo nutné na frontě dlouho ustálené a možné za tehdejšího přesycení bojiště materiálem, nebude vhodné a možné v příští manévrové válce. Přes to případně při výpadech dělostřelectvu často mnoho

důležitých úkolů, bez jichž rozřešení by byla mnohdy veškerá výpadevová akce zhola nemožnou.

Úkoly, které případnou dělostřelectvu při výpadu, obsahují přípravu, podporu a ochranu výpadu.

Bohužel, nezmiňuje se náš Návrh na polní řád pro dělostřelectvo o účasti dělostřelectva při výpadech, patrně proto, že lze s malými obměnami aplikovati ustanovení pro použití dělostřelectva za útoku.

Také při výpadu má dělostřelecká příprava za účel zlomit materiální a morální odpor nepřítele a obsahuje ničení překážek a obranných zařízení, jakož i neutralisaci nepřátelských sil, které hájí tyto objekty; podle potřeby zahájí se již během přípravy také boj proti nepřátelskému dělostřelectvu.

Palba pro přímou podporu doprovází zteč pěchoty, aby pěchota mohla provést obsazení jednotlivých cílů dříve, než nepřítel může použítí svých zbraní; je nutná v případech, kdy hloubka nepřátelského postavení zasaženého výpadem je větší než bezpečnostní pásmo použitých ráží dělostřelectva. Jen v situacích zcela zvláštních může výjimečně nabýti rázu pohyblivé přehrady.

Vedle přímé podpory, která je omezena na nejbližší cíl výpadu, tedy často na dosti malý prostor, je nutno poskytnouti výpadevému oddílu také ochranu palbou, která „má za účel postřelovati taková místa, odkud nepřítel může ohrožovati útočící pěchotu.“ Protože výpad je vždy veden v prostoru velmi omezeném, může nepřítel snadno soustřediti proti místu výpadu své palebné prostředky podle předvídaných palebných soustředění pro případ místního útoku. Proto nabývá při výpadu ochranná palba mnohem většího významu než při jiném druhu útoku. Tato palba musí zpravidla trvati až do opětného návratu výpadevého oddílu do vlastního postavení a skládá se jednak z neutralisace oněch nepřátelských hnízd odporu v hloubce a po obou stranách pásma výpadu, jež by mohly překážeti postupu a práci výpadevého oddílu, jednak z palebné přehrady, kterou nazývá čl. 487 Polního řádu palbou poklopnou. Poklopná palba „isoluje obránce nepřátelského opěrného bodu, na který je výpad řízen, a chrání útočníka proti zasažení nepřátelských záloh.“

Nejčastějším důvodem pro dělostřeleckou přípravu je při výpadech nutnost palby ničivé.

Ničivá palba otevře průlom v překážkách anebo poboří některé pevné orgány nepřátelské organisace, obzvláště takové, z nichž by mohl nepřítel klásti nadmíru silný odpor, jímž by mohl způsobiti zhroucení celého podniku, a které nemohou býti dostatečně neutralisovány během samého výpadu; takové stavby se vyskytnou jen při útoku na stálá opevnění nebo na frontě několik měsíců ustálené.

Tam, kde mohutnost nepřátelských překážek činila za světové války nutným předcházející rozbíjení překážek dělostřelectvem, upozornilo vytváření průlomů spolu s ostatní ničivou palbou protivníka předem na chystanou akci; proto bylo často nutno provést současně s ničením překážek palbu zarámovací, aby protivník nemohl ustoupiti, a palbu protibaterijní, aby nepřátelské dělostřelectvo nemohlo zahájením protipřípravy mařiti shromažďování výpadevého oddílu v předním zákopu.

Dělo-li se systematické ničení během několika dní, bylo nutno každé noci pečovat o to, aby zabraňovací palba dělová a kulometná překážela nepříteli spravovati poškozené překážky a jiné objekty.

Tam, kde bude třeba předeslati výpadu nějakou ničivou palbu, bude často kalkulace času a spotřeby střeliva bolestnou otázkou. Avšak při výpadech na frontě jen poněkud ustálené, nebudeme se moci obejít bez vystřelení průlomů v překážkách, protože nebude možno v palbě samočinných zbraní přestřihovati dráty nůžkami nebo trhati je náložemi, ač by to bylo v zájmu překvapení velmi žádoucí. Tyto primitivní prostředky postačí jen na frontě velmi zběžně upravené, na vybudované frontě snad jen při akcích malých odvážných hlídek proti izolovaným nepřátelským polním strážím. Často bude ovšem tento problém řešen použitím tanků nebo pod ochranou umělé mlhy.

Nelze-li ničivou palbu omeziti na vystřelení několika průlomů v překážkách, bude dělostřelecká příprava vyžadovati často mnoho času. V roce 1917 trvala dělostřelecká příprava výpadu často několik dní, v roce 1918 ještě aspoň dlouhé hodiny. Tak francouzský výpad proti Rechicourt—Mouacourt a les Ervantes, provedený s velkým úspěchem 20. února 1918, byl nasazen po desetihodinové přípravě. Dlouho trvající dělostřelecká příprava zmenšuje nebo zcela maří prvek překvapení a dává nepříteli možnost ochranných a odvetných opatření.

Proto nutno i při výpadu, tak jako při jiném útoku, zkrátiti dobu dělostřelecké přípravy na čas co nejkratší. Krátké trvání dělostřelecké přípravy nutno umožniti soustředěním co největšího počtu děl. Proto se musí akce účastniti veškeré dělostřelectvo, které může do prostoru výpadu působiti a není právě zaměstnáno naléhavějším úkolem, proto také se přidělovalo za světové války pro každou významnější výpadovou akci posilové dělostřelectvo. Soustředění dělostřelectva je také potřebí, má-li býti při dělostřelecké přípravě skutečně požadavek nového francouzského předpisu Règlement de l'infanterie z roku 1928, který praví v čl. 702: „Je-li dělostřelecká příprava považována za nutnou, má se rozšířiti na velikou frontu, aby byl protivník ponechán v pochybách o napadeném místě.“

Při výpadu nabývá mnohdy velké důležitosti palba protibaterijní, zvláště ve dne a při větších akcích. Proto také praví Polní řád v čl. 487: „Kromě toho třeba učiniti opatření proti odvetě nepřítelů, a zejména proti palbě jeho dělostřelectva.“ Protože výpad je akce omezená na malý prostor, může protivník snadno zesílit palbu, obyčejně nad úsekem ležící, palbou především těch oddílů, pro něž leží napadený úsek v přiděleném vedlejším pásmu působnosti.

Generál Balck praví v článku o výpadech v svých Kriegserfahrungen: „Nepřátelské baterie, střelící přehradu, nemají co možná přijíti k činnosti; to bude v tom případě, když se zdáří překvapení a podnik provede v čase, nepříteli nepřijemném. Silné zamorení nepřátelských přehradných baterií plynem na začátku podniku bylo skoro vždy výhodné, bylo-li však předčasně nařízeno, prozradilo úmysl.“

Za posičních bojů světové války bylo potlačení nepřátelských baterií celkem uskutečnitelným problémem, protože bylo možné ba-

terie tyto předem zjistiti. Avšak za pohybné války budou vědomosti o místech nepřátelského dělostřelectva velmi kusé, takže neutralisaci protivníkových baterií nebude lze ponejvíce uskutečniti. Tím se stane úkol pěchoty při výpadech tím trpčím problémem, že také výchozí základna pro útok bude od nepřátelské přední linie spíše vzdálenější než za posíční války, a nebude lze spoléhati, že výpadový oddíl vnikne do nepřátelské organizace dříve, než protivník zahájí palbu přehradu. Snad přinese ulehčení pěchotě dalekosáhlé zamlžení možných nepřátelských pozorovatelů, jinak budou výpady omezeny jen na noční dobu.

Nejpodstatnější částí dělové palby při výpadu je palba záramovací neboli poklopná. Cvičební řád praví o tom v čl. 765: „Jakmile výpadový oddíl vyrazí, přemění se dělostřelecká příprava v uzavírací palbu pro nejbližší okolí útoku, aby úplně zabránila přístupu posílám a ústupu posádce. V tom smyslu se vyslovuje i francouzský předpis pro pěchotu (čl. 702). Aby neohrožovala vlastní pěchotu, měla by vždy ležeti raději trochu dále, což by však vyžadovalo větší spotřeby střeliva a většího nahromadění dělostřelectva. V našich poměrech budeme se musit často spokojiti nejmenší možnou blízkostí této palby ke krajní mezi postupu výpadového oddílu. Jediné však důkladná příprava prvků střelby dělostřelectvem může pak zabrániti, aby záramovací palba nezabránila vlastní pěchotě vyplniti její úkol. To nebude vždy možné. Za světové války skládala se tato poklopná palba u Němců (Abriegelungsfeuer) často ze dvou pásů střel: 150 m před cíl dopadaly granáty a 100 m před cíl nárazové šrapnely. Po stranách pásma vniku může záramovací palba ležeti blíže k napadenému pásmu místa terénu, protože stranový rozptyl a tedy také bezpečnostní pásmo jsou menší. Aby však nepřítel nemohl působiti do boku výpadového oddílu palbou a připravití zblízka protiútok, musí na palbu záramovací navazovati palba ochranná.

Palba záramovací má představovati nepřerušenou ohnivou stěnu. Čím méně prostředků má však k dispozici útočnickovo dělostřelectvo, tím nutnějším se stává požadavek, aby byla přizpůsobena taktické situaci a povaze terénu. Na důležitějších místech bude hustší, na př. tam, kde vedou skryté přístupy do výpadového pásma, na křižovatkách zákopů a p., řidší bude v terénu holém a nezvlněném, neskýtajícím kryt pro postupující jednotky. Při výpadu v pohybné válce, vedeném za dne v dobře přehledném terénu a ovládaném pozorováním výpadového dělostřelectva, bude někdy stačiti, bude-li prostor v okolí cíle výpadu dělostřeleckým pozorováním jen střežen.

Pro palbu záramovací bylo vždy spotřebováno velké množství střeliva, což vyplývalo z velké délky postřelovaného pásma a z nutnosti nepřerušené palby, aby nepřítel nemohl užiti oslabení nebo mezery palby k svým účelům.

Generál Balck uvádí příklad, kdy Němci potřebovali pro poklopnou palbu (Feuerglocke) 1400 m celkové délky při malém výpadu (Patrouillenunternehmungen), provedeném 75 muži, palby 9 polních baterií s kadencí 8 ran za minutu na baterii, což dalo 2160 ran za půl hodiny. Kolika děl a střel bylo potřebí k ostatním úkolům dělostřeleckým?

To bylo na ustálené, vybudované frontě. V pohybné válce bude ovšem nejčastěji nutno poklopnou palbu velice omeziti.

Avšak tato záramovací palba se vždy osvědčila. Balck praví o tom: „Podnik, provedený takovým způsobem 5. května 1917, stál nás jenom dva raněné a přinesl 41 zajatých od p. pl. 230 a několik lehkých kulometů.“

Po ovládnutí naznačeného cíle výpadovým oddílem může velitel výpadového oddílu optickým signálem způsobiti zastavení palby u velitele dělostřelectva. Světelné znamení převezme se na pozorovatelnách dělostřelectva nebo ve vlastním předním pásmu a odevzdá dále telefonicky smluveným heslem.

Veliteli výpadového oddílu musí býti vždy vyhrazena možnost, způsobiti dalším signálem opětne zahájení poklopné palby. Tato nutnost nastane, podniká-li nepřítel protiútok anebo nastupuje-li výpadový oddíl ústup, aby protivník nemohl využití tohoto okamžiku slabosti a protiútokem vniknouti v patách výpadovému oddílu až do stanovišť útočníka.

Podle svědectví Němců byli hlavně Angličané mistry v podobných kouscích. U Yperu podnikli jednou Němci výpad silné hlídky za podpory 9 dělostřeleckých oddílů. Výpad se úplně zdařil: Němci vnikli do anglických zákopů a zajali 19 mužů. V plánu výpadu zapomněli však předvídati záramovací palbu při ústupu, čehož skvěle využili Angličané: když se Němci navraceli po provedeném výpadu nazpět, zavěsil se jim celý anglický prapor na paty, vnikl současně s nimi do německých zákopů, osvobodil všechny své zajatce a zničil celý výpadový oddíl mimo dva muže.

Podle potřeby, kterou diktují terén, situace a vzdálenost mezi oběma nejpřednějšími liniemi, musí se záramovací palba event. přemísťovati za ustupujícím výpadovým oddílem. Proto musí býti řízena světelnými signály. Ale takové postupné přemísťování dělové palby je velmi obtížné, protože by pásmo dopadajících střel mohlo snadno dohoniti výpadový oddíl a způsobiti ztrátu vlastním lidem. Na ustálené frontě, kde byl výpad proveden dosti hluboko do nepřátelské organizace nebo kde je široký prostor mezi posicemi obou protivníků a nepřehledný terén, znesnadňující ochranu kulometnou palbou vracející se jednotky, bude nutno předvídati takové posunování záramovací palby za ústupu. Při tom se zvonyvitý tvar palby znenáhla přeměňuje na rovné pásmo. Na konec se záramovací palba promění v čas potřeby v palebnou přehradu před onou částí vlastního postavení, kam výpadový oddíl ustoupil.

Šťastným návratem výpadového oddílu do jeho postavení nemusí býti činnost dělostřelectva skončena. Jednak provádí agilní protivník trestnou palbu na místa, kam ustoupil výpadový oddíl, a bude tedy někdy nutné, překážeti v tom nepřátelskému dělostřelectvu. Kromě toho „postřelování místa vniku výpadu palbou ve formě prudkého přepadu nějaký čas po ukončení podniku najde nejčastěji dobré cíle“ — zkušenost, získaná na ustálené frontě.

Protože výpad je obyčejně jen akcí více méně krátkého trvání, jenom epizodou, zapadající do rámce bitvy, bude často nutno při způsobiti použití dělostřelectva při výpadu co možná nejvíce oné sestavě, kterou dělostřelectvo právě zaujímá. Podle toho, do jakého období a druhu operací výpad zapadne, bude tato sestava velmi rozmanitá.

Je-li dělostřelectvo rozčleněno pro útok, bude při normální šířce útočného pásma snadno možné, aby veškeré dělostřelectvo divise — jestliže to situace připouští — střílelo ze svých stanovišť

nebo z jejich blízkosti v prospěch výpadu. Je-li však výpad prováděn v době příprav k větší ofenzivě, která bude zahájena po období obrany, bude třeba rozhodnouti otázku, zda zaujetí útočného rozčlenění dělostřelectvem neprozradí připravovaný všeobecný útok. Zapadne-li výpad do období, kdy se v noci po přerušení boje pohybné války dělostřelectvo přemísťuje do nových palebných postavení podle úmyslu velitele divise pro boj příštího dne, bude třeba rozhodnouti, z kterých stanovišť má dělostřelectvo střílet: ze starých nebo nových? Střelba ze starých stanovišť bude užitečnější, neboť dělostřelectvo se snad ještě před večerem na přidělené cíle zastřílelo, má připraveny prvky střelby; neprozradí sestavu pro příští den. Je však otázka, zda bude moci účinně působiti na vzdálenost snad příliš velkou, naproti tomu, zda se bude moci dělostřelectvo v noci za svitu měsíce neb umělého osvětlení bojiště zastřílet.

Je-li dělostřelectvo rozčleněno k obraně, bude záviseti na vzdálenosti případné krycí posice, jak dalece bude moci dělostřelectvo podporovati výpad ze svých do hloubky rozčleněných stanovišť. V tomto případě bude lze postupovati podle ustanovení čl. 443 Polního řádu: „Kdykoli však je nutno, jsou částice dělostřelectva posunuty dovnitř“ pásma, obsazeného prapory přímé obrany hlavní posice, event. se posunou části dělostřelectva „zvláště k jejím výběžkům“ podle čl. 17 části VII. Návrhu na Polní řád dělostřelectva. V tomto případě možno ostatně úkoly dělostřelectva pokládati za část denní střelby, prováděné v klidných úsecích ustálené fronty podle čl. 27 části VII. sl. před. D-VIII-1 „jednotlivými stěhovavými bateriemi, které přechodně a střídavě zaujmou předem připravená palebná postavení...“ Na ustálené frontě nutno se řídit ustanovením čl. 25 části VII. Návrhu na Polní řád dělostřelectva: „Z palebných postavení, která jsou určena pro bitvu samu, nemá se co možná střílet v době klidu, nebo před chvílí, kdy je třeba uvést v činnost veškeré dělostřelectvo...“ — aby tím nebylo prozrazeno rozčlenění a umístění dělostřelectva, předvídané pro obranu.

Ale veškeré dočasné přesuny dělostřelectva budou záviseti silně na celkové situaci. Jsme-li v obraně před nepřátelským útokem, jehož přípravy chceme na příklad ověřiti výpadem, bylo by event. riskantní, kdyby se větší část dělostřelectva vzdálila ze stanovišť, která jí přísluší podle plánu obrany.

Jaké množství dělostřelectva musí se účastniti výpadu? Kolik ho bude lze uvolniti? To závisí na všeobecné situaci, na prostředcích, na velikosti akce, na povaze a množství cílů atd. Množství zasazeného dělostřelectva postaví velení před otázku, zda použití tolika prostředků odpovídá pravděpodobnému výsledku. V pohybné válce bude to zajisté jen ono dělostřelectvo, které může bez velkého přesunu působiti do pásma výpadu; na velké přesuny nebude času, přiděliti zvláštní posilové prostředky nedovolí čas a situace. Naopak v době klidu na ustálené frontě bude možno přiděliti divisi pro větší výpady dočasné posilové dělostřelectvo, zde to bude požadovati i povaha cílů. Půjde-li jen o náběh malého vybraného oddílu, bude třeba i na ustálené frontě vystačiti s prostředky, jež jsou na místě.

Které dělostřelectvo pracuje v prospěch výpadu? Je to ovšem především skupina dělostřelectva pro přímou podporu, jež působí v prospěch oné brigády nebo pěšího pluku, v jehož úseku nebo

pásmu se výpad provede. Toto dělostřelectvo by však obyčejně na tento úkol nestačilo, proto bude často třeba uvolnit ještě další prostředky, jednak snad celou skupinu pro všeobecnou činnost, pak ostatní skupiny pro přímou podporu vlastní a také sousední divise.

Půjde tedy o soustředění palby ve smyslu čl. 93—96 VI. části sl. předp. D-VIII-1. Účast dělostřelectva ze sousedních úseků bude lze obyčejně uskutečnit, protože se výpad provádí v době, kdy není živější bojové činnosti, dělostřelectvo není tedy pravidelně jinak zaměstnáno. Účast dělostřelectva sousedních divisi a dělostřelectva armádního, jsoucího v blízkosti, třeba ovšem vyžádati u velitelství armády, zejména vzhledem na povolení nutného množství střeliva.

Při výpadech většího rozsahu bude součinnosti dělostřelectva sousedních divisi potřeba k provádění demonstrací k oklamání nepřitele o místě připravovaného výpadu.

V dobách krise nebude lze v obraně použití všeho volného dělostřelectva k součinnosti při výpadu. Padne-li výpad do období, kdy obránce očekává nepřátelský útok velkých rozměrů, bude třeba vyhradit část baterií pro střelbu hlavní palebné přehrady. V takovém případě se tyto baterie buď vůbec neúčastní přípravy a podpory výpadu, nebo provádějí tuto práci jen jako vedlejší úkol, kdežto první pořadí naléhavosti je vyhrazeno palbě do hlavní palebné přehrady. Tu musí býti ovšem činnost dělostřelectva tak organisována, aby úkoly dělostřelecké byly v nejnutnější míře splněny i tehdy, když palba některých baterií je náhle odvolána jinými, naléhavějšími úkoly.

Celkem lze říci, že součinnost dělostřelectva při výpadu může býti velmi rozmanitá. Malé podniky hlídek obejdou se někdy bez jediné rány dělostřelectva, jindy zase bude třeba delší dělostřelecké přípravy a zasažení zvláštního posilového dělostřelectva. Pohybná válka a boje na širokých frontách, omezené vybavení našich mobilisovaných divisi materiálem musí nás vésti k tomu, abychom se učili skromnosti a snažili vystačiti jen s nejmenším množstvím požadavků, jež při studiu nějakého konkrétního případu budeme klásti na dělostřelectvo. Nedostatek dělostřelectva musí nám vyvážit pečlivá příprava akce a obětovnost naší pěchoty. Abychom ji však neobtěžovali, máme povinnost přemýšlet již v míru o organisaci výpadevých akcí.

K doplnění dělové palby užívali Němci s oblibou svého propracovaného minometného materiálu. Jejich minomety, střílející přesněji než vzdálenější dělostřelectvo, mohou vzhledem ke křivé dráze zasáhnouti jakýkoli cíl v mezích donosnosti, který je pro konfiguraci terénu nedostižný pro střely dělostřelectva. Pro velký obsah výbušné náplně hodí se výborně k vystřelení průlomů v nepřátelských překážkách, pro velký morální účinek střel hrubých a těžkých minometů k neutralisaci hnízd odporu. Někdy se projeví příznivě i malá vzdálenost mezi pěchotou a minomety, která činí spojení pěchoty s minomety mnohem snadnější než s dělostřelectvem; rychlou intervencí minometů v nepředvídaných případech lze tedy snáze uskutečnit.

Za světové války používali Němci svého propracovaného minometného materiálu intensivně k podpoře výpadů. Někdy přenechávali minometům téměř všechny úkoly dělové palby, ležící v mezích donosnosti, na př. celou dělostřeleckou přípravu, a vyhrazovali dělostřelectvu jen palbu na cíle vzdálenější, jako palbu proti bate-

říím, palbu zabraňovací atd. Za tím účelem přidělovali posilové minomety i k podpoře menších výpadových akcí, snad proto, že přemísťování minometů je jednodušší než přesuny dělostřelectva a že je použití minometů hospodárnější i z důvodů finančních.

Tak na př. soustředili při výpadu 16/9 1917 proti středisku La Louvière na 60 minometů různých ráží.

Stejně jako minometů bylo k dělostřelecké přípravě používáno i různých větších vrhačů granátů, ovšem jen tam, kde byly oba přední zákopy dosti přiblíženy.

Hlavním pomocníkem dělostřelectva při přípravě, podpoře a ochraně výpadu jsou těžké kulomety, ovšem na cíle, které lze zasáhnouti střelami o plochých dráhách. Hodí se hlavně k doplnění záramovací palby po obou bocích pásma výpadu k neutralizaci cílů, jež by mohly bočnou palbou působiti proti výpadovému oddílu, k ochraně boků výpadového oddílu před protiútoky, k noční zabraňovací palbě, ve dne také k soustředění palby na cíle, které se náhle vyskytnou, kteréžto úkoly řeší s vyvýšených nebo stranou ležících stanovišť, střelbou přímou i nepřímou.

Za světové války bylo někdy použito překvapujícího množství těžkých kulometů k podpoře výpadu. Tak na př. použili Francouzové 20. února 1918 k podpoře výpadu na plateau des Ervantes v Lotrinsku více než 100 kulometných čet vedle velkého počtu dělostřelectva. Ovšem, to byl velký výpad, podniknutý více než třemi prapory pěchoty.

Výborným prostředkem průpravy výpadu mohou býti v budoucnosti plynomety, zdaří-li se snahy směřující k tomu, aby byly plynomety učiněny pohyblivějšími, lehčími. Takové plynomety nesmějí ovšem požadovati k zabudování a transportu do první linie několik celých nocí, jako tomu bylo u materiálu zavedeného Angličany v r. 1917 a ostatními státy napodobeného. V Americe a Rusku pracuje se o sestrojení přenosného vzoru, který by bylo možno dopravit během jedné noci na místo použití a ještě před svítáním připravit k vypálení. Aby byla akce účinná, má býti plynometů několik set, raději tisíc i více. Takových plynometů dalo by se použiti i ve válce pohybné, ačkoli fronta ustálená je vždy k jich použití příznivější. Je však velká otázka, má-li se při výpadu v pumách použiti plynu. Šlo by ovšem o plyn prchavý, velmi otravný, na způsob fosgenu nebo difosgenu. Vypálením několika set plynových pum lze dosáhnouti na místě dopadu tak husté koncentrace, že někdy nemůže maska zadržeti veškeré množství plynu ve vzduchu: na krátký čas může býti množství kyslíku ve vzduchu tak sníženo, že dýchání nestačí a maska tedy nechrání.

Oblak, vzniklý hromadnou palbou plynometů, podržuje smrtící účinnost ještě po projití dráhy 2 km a neutralisuje vše, co cestou potká. Je však nutnou podmínkou, aby vál vím příznivého směru, aby snad nezanesl plynový oblak do vlastních zákopů. Avšak výpad je velmi často podnik, který nelze učiniti závislým na počasí a odložit; nepříznivý vítr by akci zhatil. Proto se zdá, že bude ve většině případů nejlépe, použiti pumy, naplněné brisantní trhavinou. Ohromující hluk výbuchů, otrásání země, materiální škody způsobené výbuchem sta a sta těžkých pum na malém poměrně prostoru jsou takového rozrušujícího fysického i morálního účinku, že napadení nejsou po dlouhou dobu schopni myšlenky obrany. Dříve,

než si uděšení ubožáci uvědomí, co se stalo, stanou se kořistí výpadového oddílu.

Použití pum, naplněných trhavinou, má proti plynu mnoho výhod: není závislé na počasí — okamžik pěchotního útoku lze tedy přesně stanovit — útok se nemůže ztroskotat na opatřeních nepřátelské plynové obrany; výpadový oddíl není vydán nebezpečí ztrát otravou vlastním plynem; netřeba vyčkávatí difundace plynového mraku, takže pěchota může krátce po vypálení vniknouti do nepřátelské organisace — tím se vyhne trestné palbě nepřátelského dělostřelectva a přeběhne jeho palebnou přehradou; konečně není v rozporu s mezinárodními úmluvami o zákazu použití otravných látek.

Za světové války používalo se k získávání menších územních úspěchů také podkopů. Před vyhozením podkopu byl v přední linii připraven oddíl pěchoty, který využil ochromení nepřítele, způsobeného ohromným výbuchem, a rychle obsadil jámu, vytvořenou podkopem. Nebylo to nic jiného než zvláštní způsob výpadů, kterým byla ničena část organisace nepřítelovy. Ale podkopová válka vyžaduje mnoho času, lidí a materiálu, jež nejsou vůbec v poměru s účinkem. Může ohrozit jen přední prvky nepřátelského postavení, kterým při dnešním stupňovaném rozčlenění do hloubky ubývá významu. Proto se již v roce 1917 přestalo podkopové války užívatí a vzkříšení podkopového boje je za dnešního stavu techniky dosti nepravděpodobné.

Za světové války vznikl a také asi zanikl ještě jiný prostředek k přípravě útočných akcí tam, kde oba přední zákopy byly k sobě velmi blízko: byly to velké plamenomety se vzdáleností dostřiku 40—60 m. Jejich výhoda záležela v tom, že nahrazovaly dělovou palbu, již na takovou malou vzdálenost nebylo lze k průpravě útoku použítí. V těch případech umísťovaly se plamenomety na výměňavající výběžky zákopů, takže bylo možno zasáhnouti nepřátelský první zákop. Stříkání nutilo protivníka, aby se kryl, a způsobilo, že nemohl pozorovati, co se dělo za silným kouřem, vyvíjejícím se z hořlaviny. Mezi tím mohli úderníci a malé plamenomety vniknouti k nepřátelským překážkám, učiniti do nich průlomy a za vzájemné podpory vniknouti do první nepřátelské linie. Velký kouř přivolával palbu nepřátelského dělostřelectva, ale to obyčejně přestřelovalo z obavy, aby nepálilo do vlastních lidí. Také nepřátelské kulomety začaly hned páliti do kouře, ale ty bylo nutno neutralisovati palbou. Hustého kouře z plamenometů bylo lze výhodně použítí k zdánlivým výpadům, jakožto prostředku k přivolání nepřátelské palby a pozornosti na nevýznamná místa.

Moderním bojovým prostředkem, který se za světové války již dobře uplatnil při provádění výpadů a v budoucnosti se asi ještě více uplatní, je letectvo.

Letectva je potřebí jednak k přípravě výpadu, jednak může ho býti použito také k podpoře a ochraně výpadu, pracuje tedy před výpadem a během výpadu.

Před výpadem musí ovšem býti letectva použito s největší opatrností, aby se nevzbuzovala pozornost nepřítele, protože by se jinak vzniklá škoda — ztráta překvapení — nedala nijak vynahraditi.

Před sestavováním plánu výpadu je letectva třeba především k úkolům zpravodajským. Fotografování a průzkum nepřátelských posic je úkol, pro nějž nelze letectvo vůbec postrádati. Před zahá-

jením dělostřelecké přípravy uplatní se dělostřelecký letoun při zastřelování. Krátce před výpadem užívá se pozorovacího letce ke kontrole výsledků dělostřelecké přípravy.

Disponuje-li nepřítel silným bitevním letectvem, jež by mohlo zasáhnouti na místě výpadu, bude při větších akcích nutná ochrana výpadu stíhacím letectvem. Aby však toto letectvo neprozradilo počátek podniku, nesmí se příliš brzy objeviti nad místem, nýbrž raději trochu později, nejvýhodněji asi 10 minut po vniknutí pěchoty do nepřátelské organisace — to bude ostatně záviseti na vzdálenosti nepřátelského letiště, na předpokládané délce trvání celé akce atd. Kromě toho je záhodno připravit i prostředky protiletadlové obrany, jsou-li k dispozici. U nás, kde pěší jednotky nejsou ještě vybaveny protiletadlovými kulomety, jako je tomu na př. v Německu, bude to ovšem méně snadné.

V budoucí velké válce dostane se asi dalšího použití letectvu při výpadech: bude to letecké bombardování, jehož by bylo lze použiti k doplnění nebo zkrácení nebo dokonce nahrazení dělostřelecké přípravy, alespoň společně s tanky. Vedle velkých bombardovacích letadel, která by provedla hrubou přípravu podniku, využilo by se vhodně k doprovodu a ochraně výpadu nízko letících malých obrněných letadel, neutralisujících kulomety a malými pumami vyskytující se odpory a odrážejících nepřátelské protiútoky.

Velkorysé použití leteckých sil při výpadech dovolí dosíci v krátkém okamžiku na omezeném prostoru velké převahy prostředků a zkrácením dělostřelecké přípravy na minimum, zvýší ohromně podmínku úspěchu tak svrchovaně důležitou, jako je prvek překvapení.

Aby však pěchota nebyla ohrožena činností vlastního letectva, musí býti plánem výpadu zasažení letectva předem časově i místně přesně stanoveno a přizpůsobeno pravděpodobné rychlosti postupu pěchoty.

(Příště dále.)

Štábní kapitán František TLAMSA:

Zásobování palebného sledu střelivem za útoku a pronásledování v rámci roty.

Otázku zásobování střelivem v boji, a to hlavně za útoku a za pronásledování nepřítele, nepovažuji za úplně rozřešenu a bude jistě jen na prospěch věci, budeme-li o této důležité složce úspěchu uvažovati a jí se stále, hlavně prakticky (v mezích možností) zabývati.

Válečné zkušenosti nám dokázaly, jak často se octl velitel v nepříznivé, ba i kritické situaci pro nedostatek střeliva u palebného sledu. Připomeneme-li si však, že ke konci války měla pěší rota jen 4 lehké kulomety a nyní bude jich míti 12, vidíme, že bude příště zásobování střelivem daleko obtížnější, a proto, abychom předešli neblahé následky, které by mohly vzniknouti nedostatkem střeliva u jednotek bojového sledu, bude prospěšné, věnujeme-li této otázce již v míru náležitou pozornost.

V obraně nebude jistě se zásobováním střelivem potíží; bude proto nutno uvažovati jen o zásobování za útoku a za pronásledování.